

Stavanger
kommune

Årsplan for Storhaug-barnehagene 2024 – 2025

Vi bygger fellesskap

Stavangerbarnehagen	2
Fra plan til praksis, hvordan arbeider vi for å omsette rammeplanen til praksis i stavangerbarnehagen?.....	3
I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik:	3
Presentasjon av (navn på barnehage)	4
Barnehagens verdigrunnlag	4
Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns behov for omsorg?.....	6
Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns behov for lek?	8
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme danning?.....	8
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme læring?	8
Hvordan arbeider barnehagen med overganger?	10
Hvordan arbeider barnehagen med planlegging, vurdering og dokumentasjon ?.....	12
Hvordan arbeider barnehagen med progresjon?	12
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme vennskap og felleskap?	14
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme kommunikasjon og språk?	14
Hvordan tilrettelegger barnehagen for barn som trenger ekstra støtte?	15
Hvordan arbeider barnehagen med fagområdene	17
Hvordan arbeider barnehagen med den digitale praksisen	17

Stavangerbarnehagen

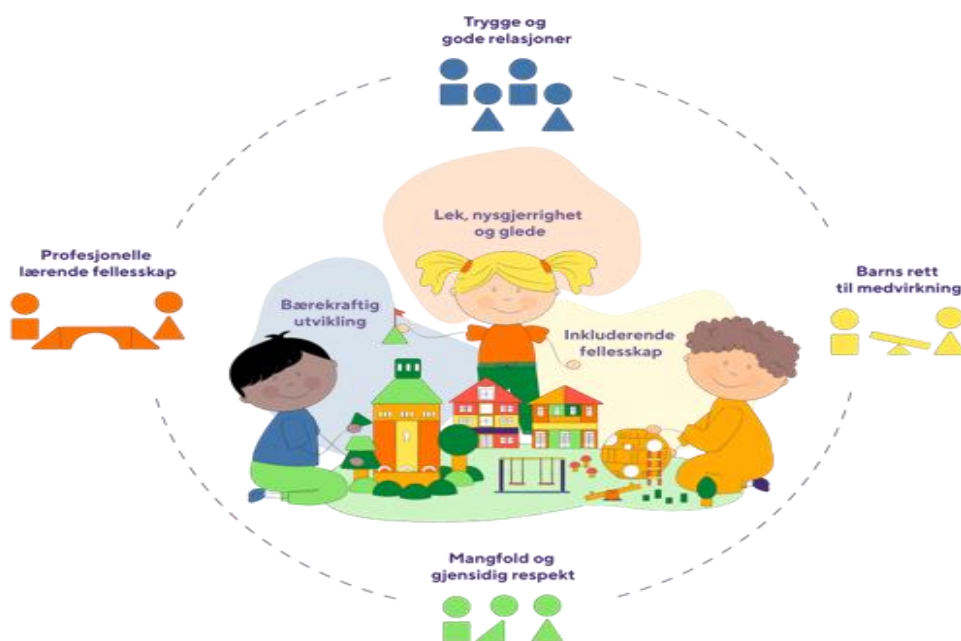
I Stavangerbarnehagen bygger vi felleskap for og sammen med barn og foreldre. Begrepet felleskap inneholder flere tilleggsfortellinger som mangfold, inkludering og samarbeid. Stavangerbarnehagen har derfor *Vi bygger felleskap* som visjon. Når vi bygger felleskap skal barndommens egenverdi anerkjennes, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barns utvikling i tråd med rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Å møte barnets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke, er viktige verdier som skal prege Stavangerbarnehagens praksis. Ut fra barnehagens formål og lokale føringer har [stavangerbarnehagen mot 2030 -strategi for kvalitet i barnehagen](#) fire prinsipper som skal ligge til grunn for barnehagenes praksis:

- Trygge og gode relasjoner.
- Mangfold og gjensidig respekt.
- Barns rett til medvirkning
- Profesjonelle lærende felleskap.

I tillegg til de overordnede prinsippene har strategien tre satsningsområder. Satsningsområdene retter oppmerksomheten mot barnehagens formål og utviklingsområder og er felles og samlende for Stavangerbarnehagen:

- Lek, nysgjerrighet og glede.
- Inkluderende felleskap.
- Bærekraftig utvikling i barnehagen.

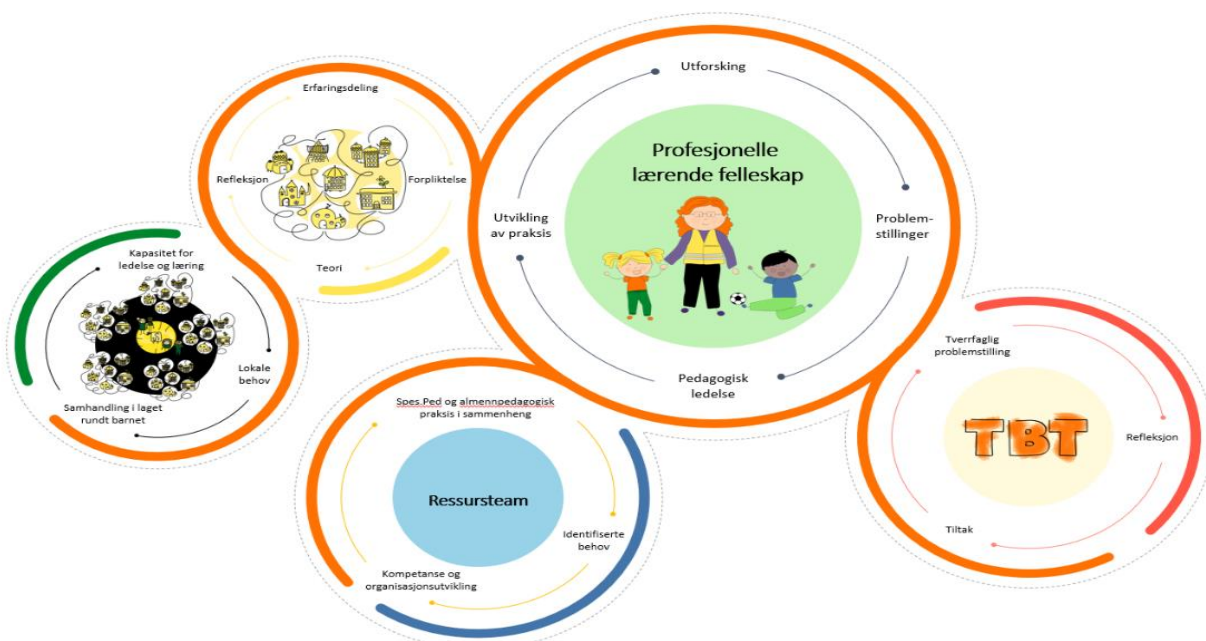
Barnehagens ledelse har ansvar for å sammen med personalet gjøre strategiens prinsipper og satsningsområder førende i utvikling av årsplanen og daglige praksis. Barnehageåret 2024-2025 velger vi i Storhaug-barnehagene å legge særskilt vekt på lek, nysgjerrighet og glede i et inkluderende fellesskap.

Fra plan til praksis, hvordan arbeider vi for å omsette rammeplanen til praksis i stavangerbarnehagen?

Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens føringer og barnehageeiers lokale tilpasninger til pedagogisk praksis. I våre barnehager arbeider vi for å utvikle den pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Med dette mener vi at ledelse og alle ansatte deltar i en prosess i egen barnehage for å utvikle sine holdninger, ferdigheter og sin kompetanse for arbeidet i barnehagen. I denne sammenhengen har vi etablert lærende nettverk. Lærende nettverk er et tiltak i regional kompetanseordning, og en arbeidsform for å jobbe barnehagebasert med kompetanseutvikling. I de kommunale barnehagene i Stavanger har hver virksomhet etablert lærende nettverk, som igjen har representanter inn i et felles kjernenettverk i partnerskap med universitetet. Kompetanseutviklingen skal bygge på forskningsbasert kunnskap. Formålet er å realisere rammeplanens intensjoner og krav slik at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet.

Stavangerbarnehagen jobber for et inkluderende felleskap for alle barn gjennom å arbeide systematisk med laget rundt barnet. Stavangerbarnehagen er forpliktet til å arbeide i tråd med føringer gitt i [kompetanseløftet](#). Hos oss skal alle barn ha likeverdig mulighet til læring og utvikling uavhengig av deres forutsetninger. Arbeid med å nå målene i Kompetanseløftet inngår i regional kompetanseordning.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik:

- Først en vurdering av praksis inneværende barnehageår opp mot intensjoner og målsettinger.
- Så en beskrivelse av hvordan barnehagen i lys av rammeplanens intensjoner, strategi for kvalitet – stavangerbarnehagen mot 2030 og egne vurderinger vil arbeide for å omsette føringer til praksis det kommende barnehageår.

Presentasjon av STORHAUG – BARNEHAGENE

Storhaug-barnehagene er virksomhetsnavnet på barnehagene Nymansveien, Ramsvigskogen, St. Svithun, Steinhagen, Varden og Vassøy.

Det er totalt ca. 300 barn og ca. 100 ansatte i Storhaug-barnehagene.

Storhaug-barnehagene er praksisbarnehage for barnehagelærerstudenter fra Universitetet i Stavanger. Vi er også lærebedrift for Opplæringskontoret i Stavanger kommune og tar imot lærlinger som ønsker å ta fagbrev. Det er Varden som tar imot barnehagelærersstudenter, og Varden, St. Svithun, Ramsvigskogen og Steinhagen som tar imot lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget.

I Ramsvigskogen er det en egen naturavdeling og i Steinhagen har vi en tilrettelagt avdeling for barn med spesielle behov.

Nymansveien: består av tre avdelinger.

Rød: 3 – 6 års avdeling.

Blå: 3 – 6 års avdeling.

Gul: 0 – 3 års avdeling.

Ramsvigskogen: består av tre avdelinger.

Natur: 3-6 års avdeling.

Regnbuen: 3-6 års avdeling.

Svalene: 0-3 års avdeling.

St. Svithun: består av tre avdelinger:

Rips: 0 – 3 års avdeling.

Lønn: 2-5 års avdeling.

Kastanje: 3-6 års avdeling.

Steinhagen: består av fem avdelinger.

Småstein: 0 – 3 års av deling.

Singel: 0 – 3 års avdeling.

Flinter: 3 – 6 års avdeling.

Granitter: 3 – 6 års avdeling.

Glimmer: Tilrettelagt avdeling.

Varden: består av fire avdelinger.

Bikuben: 0 -3 års avdeling.

Maurtua: 0 -3 års avdeling.

Revehiet: 3 - 6 års avdeling.

Bjørnehiet: 3 - 6 års avdeling.

Vassøy: består av to avdelinger.

Krabben: 0 – 3 års avdeling.

Hummeren: 3 - 6 års avdeling.

Barnehagens verdigrunnlag

Barnehagens verdigrunnlag er gitt i barnehageloven § 1. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og dannelse skal ses i sammenheng. Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. I denne årsplanen gjør vi rede for hvordan vi arbeider for å ivareta disse føringene. Stavanger barnehagens prinsipper og satsningsområder er vår lokale tilpasning av rammeplanen og skal bidra til å omsette verdigrunnlaget til praksis.

Alle som kommer inn portene til Storhaug-barnehagene skal oppleve et miljø preget av respekt for enkeltindividet.

Storhaug-barnehagene skal være en inkluderende barnehage, og en møteplass for forskjellige kulturelle ytringer der barn, foreldre og personal behandles med respekt. Vi skal legge til rette for at barna er opptatt av fellesskap med alle. På den måten kan vi bidra til barns forståelse for deltakelse og demokrati, både her og nå, og i framtiden.

Barn i Storhaug-barnehagene skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. I våre barnehager skal barnet være del av et læringsmiljø som bygger opp om respekt for menneskeverd og retten til å være forskjellige. Barna i Storhaug-barnehagene skal oppleve en hverdag hvor ulike språklige, kulturelle og religiøse uttrykk i hverdagslivet synliggjøres, på en slik måte at alle barns identitet blir bekreftet.

I Storhaug-barnehagene er vi raus, åpne for forskjeller, nysgjerrige på alle som stikker hodet inn, og vi våger å lære noe nytt. Dette er interkulturell kompetanse i praksis.

I Storhaug-barnehagene møter vi barn med tillit og respekt, og vi anerkjenner barndommens egenverdi. Storhaug-barnehagene skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Vi skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Som ansatt i Storhaug-barnehagene er du del av et lag med relasjonsbyggere.

Vi har alle et ansvar for å bygge trygge og gode relasjoner til barna, mellom barna og til og mellom voksne.

Vi arbeider for at alle barn skal få støtte til å utvikle en god selvfølelse. Barna skal bli robuste og selvstendige, få en god venn og beholde en venn. Vi skal anerkjenne følelser og støtte barna i utfordringer, slik at de utvikler en god fysisk og psykisk helse. I vårt arbeid skal det legges stor vekt på barndommens egenverdi. En god barndom er viktig her og nå, og en god barndom har stor betydning for hvem du blir som voksen. I barnehagen kan vi lage trygge rammer hvor barnet blir verdsatt, tatt vare på, anerkjent og utfordret. Storhaug-barnehagenes ansatte skal være større, sterkere, klokere og gode. Det må være en balanse mellom frihet og krav. Barnet kan prøve ut og teste alle livets utfordringer, og ha mulighet til allsidig utvikling på sitt nivå.

Leken er sentral for barnets utfoldelse, og samspill i lek er viktig for en allsidig utvikling. Leken skal ha en sentral plass i barnets liv. Storhaug-barnehagene har tradisjon for en helhetlig tilnærming til omsorg, danning, lek og læring.

Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns behov for omsorg?

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger. (rammeplanen kap.3, s.19)

Barn har rett til omsorg og skal møtes med omsorg.

I våre barnehager skal dagene preges av **her er godt å være**. Barna skal kjenne at de blir tatt på alvor og voksne skal være lydhøre overfor barnets undring og nysgjerrighet. Å gi barn mulighet til å gi hverandre, og ta imot omsorg, er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse. Dette er et viktig bidrag i et livslangt læringsperspektiv.

Omsorg handler om hvordan vi er og har det sammen, både barn og voksne.

Vennsksrelasjoner kjennetegnes av åpen dialog preget av gjensidig tillit og trygghet om å ville hverandre vel.

Latter smitter.

Godt humør gir god kjemi og grunnlag for godt samspill. Storhaug-barnehagene skal være et slikt sted der humor preger hverdagen.

Når en 2-åring gråter og en jevnaldrende gir sin smokk for å trøste, er handlingen unik fordi den oser av omtanke og empati.

Personalet i Storhaug-barnehagene skal bekrefte slike handlinger og gi anerkjennelse for barnets gode omsorgsevne.

Det vil styrke barnets forutsetninger for å utvikle tillit til seg selv og andre.

Barnehagehverdagen er full av situasjoner der barn viser omsorgsfulle handlinger. I Storhaug-barnehagene ser vi verdien av disse og støtter opp om alle de positive samhandlingene som utspiller seg.

Plan for kommende år:

Trygghets sirkelen synliggjør to grunnleggende behov hos barnet:

- behovet for tilknytning – trygghet

- behovet for utforskning

For å ivareta disse behovene, må vi voksne være en sikker havn som tar imot barnet når det har behov for trøst, kontakt og omsorg og en trygg base som støtter barnet i utforskning av omverdenen. Barnet har dermed behov for å være avhengig for å være selvstendig.

Det vi gir av omsorg, trøst, ømhet, glede og latter kommer ut igjen som psykisk helse og mestring hos barna.

God omsorg styrker barns forutsetninger for å utvikle tillit til seg selv og andre.

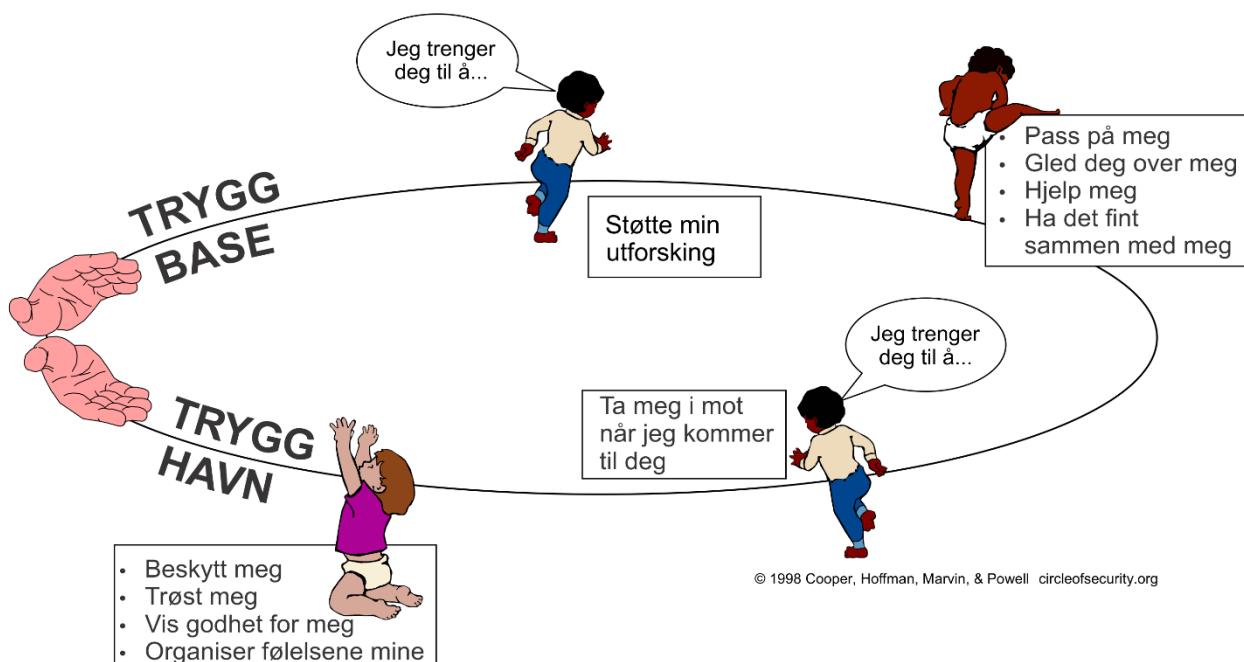
I Storhaug-barnehagene vil vi være trygge, tilstedeværende voksne, som er i stand til å se barnets behov for omsorg.

Vi er i posisjon til å skape gode relasjoner mellom voksne og barn, barna imellom og mellom voksne. Disse relasjonene skal være preget av omsorg, nærhet, lydhørhet, innlevelse, evne og vilje til samspill.

Vi vil stadig videreutvikle arbeidet vårt med å støtte barnet fra selvregulering til samregulering ved å:

- Være en trygg havn som anerkjenner barnets følelser, setter ord på følelser og veileder barnet gjennom samregulering til selvregulering.
- Hvert barn uansett alder har en kontaktperson.
- Vi legger til rette for at alle barn får en venn og beholder en venn.
- Vi er autoritative voksne som er: Større – Sterkere – Klokere – Gode.

Trygghetssirkelen:

Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns behov for lek?

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre. (rammeplanen kap.3, s.20)

Plan for kommende år:

I Storhaug-barnehagene skal lek ha gode betingelser og respekteres som barnas viktigste aktivitet. Leken har en egenverdi og er en grunnleggende liv- og læringsform som alle barn kan uttrykke seg gjennom. Lek kjennetegnes bl.a. ved fantasi, spenning, kreativitet og engasjement. Barn lærer og utvikler en sammensatt kompetanse gjennom leken. Leken har også stor betydning for barnets utvikling og sosialisering.

Barn utvikler språklige og sosiale ferdigheter gjennom lek. Leken gir også rom for bearbeiding av følelser og inntrykk.

I Storhaug-barnehagene skal vi støtte barnet i å utforske verden gjennom lek. Vi skal tilrettelegge for et godt lekemiljø for alle barn, både ute og inne. Vi skal tilrettelegge for gode leke-situasjoner som er varierte, utfordrende og spennende. Vi skal være til stede i leken og delta i leken som aktør for å utvikle barns lekekompetanse og videreutvikle leken når det er behov for det.

Vi skal starte lek, verne om lek og videreutvikle lek.

Vi skal bruke lek som basismetode i alle læringssituasjoner. For å få til alt dette må vi legge vekt på jevnlig observasjon av leken. Vi voksne må fortsette å være gode modeller både i lek og samtale, vi må legge til rette det fysiske rommet slik at alle lokkes til lek, og vi må sørge for å gi barna ulike opplevelser. Storhaug-barnehagene har i fjor jobbet med boken «Lek og læring i et nevroperspektiv» av Charlotte Lunde og Per Brodal. Dette arbeidet viderefører vi dette året.

Våre fire kulepunkter for kommende barnehageår vil være:

- Vi gir leken tid og rom både ute og inne, og sikrer at omgivelsene inspirerer til glede og lek.
- Vi bidra til at barn får felles erfaringer slik at de kan være sammen om noe i leken.
- Vi vet at alle barn vil leke og at det er vi som personal som sitter på løsninger til et inkluderende lekemiljø der *alle* barn får delta og glede seg i lek.
- Vi er språklig brobyggere i leken og løfte fram barnets erfaringer og kunnskap som verdifulle bidrag.

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme danning?

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske

felleskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur. (rammeplanen kap.3, s.21)

Barna skal få lov til å undre seg, reflektere og søke kunnskap i seg selv, samtidig som de skal forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverden. Verdien av at de skal få lov å våge å gjøre egne valg ut fra hva de selv mener er best, ser vi som en verdifull prosess. Det blir også viktig å ta vare på det unike i seg selv og andre, samtidig som en aksepterer og godtar ulikheter så vel som likheter. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur. Danning skjer gjennom erfaring. Erfaring omfatter både hva mennesket aktivt gjør og blir utsatt for og hvordan selve erfaringsprosessen foregår. Barnehagen skal være en arena for danning, forstått som en kontinuerlig prosess som skjer i og med alle mennesker innenfor et sosialt og kulturelt fellesskap.

- Danning gjennom lek.
Sosial kompetanse. Sosial tilhørighet. Barnekulturen. Frilek inne og ute. Variasjon. Personalet skal være tilstedeværende, veiledende og anerkjennende
- Danning gjennom omsorg.
Empati. Gode relasjoner. Varierte utfordringer. Meningsfylte aktiviteter. Personalet skal være tilstedeværende, veiledende og anerkjennende
- Danning gjennom læring.
Utfordrende og godt læringsmiljø. Skaperglede. Undring. Utforskertrang. Uformelle lærings situasjoner. Formelle lærings situasjoner. De syv fagområdene. Personalet skal være tilstedeværende, veiledende og anerkjennende

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme læring?

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. (rammeplanen kap.3, s.22)

I læring gjennom lek kan barn få utløp for sine følelser, løse konflikter, forske og undre seg over smått og stort, lære nye ord, legge sammen og trekke i fra og lære å samarbeide med andre.

Plan for kommende år:

Barn har forskjellige læringsstrategier. I Storhaug-barnehagene er vi opptatt av å finne ut på

hvilken måte det enkelte barn lærer best, for å på best mulig vis legge til rette for et godt læringsmiljø for alle våre barn. Vi skal sikre at alle barn har en god progresjon i sin læringsprosess. Metodene vi bruker i tillegg til deltakelse i lek, er observasjon, diverse kartleggingsverktøy og dialog med barn og foreldre.

I samarbeid med foresatte setter vi mål for hvilke opplevelser, erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser vi skal sørge for at barna får.

I barnehagen har vi både formelle og uformelle lærings situasjoner.

De formelle er planlagte og voksenstyrte aktiviteter. Her har avdelingene faste, planlagte økter knyttet opp mot tema, med mål om at barna skal få nye kunnskaper og opplevelser.

De pedagogiske oppleggene er også knyttet opp mot tema, og vi bruker de syv fagområdene fra *Rammeplan for barnehage* for å utforske ny kunnskap fra flere forskjellige vinkler. Slik kan vi bygge et godt grunnlag for læring. De mer uformelle lærings situasjonene er situasjoner som oppstår i løpet av dagen, her og nå. Her undrer vi oss sammen med barna og knytter læring inn på en naturlig måte ved at det bygger opp under barnas iboende nysgjerrighet. Vi stiller spørsmål som vi reflekterer over, finner svar sammen med barna, eksperimenterer og tester ut kunnskapen vi har fått sammen.

- Vi støtter barnas utvikling og læring slik at leken utvides og blir mer spennende.
- Vi tilbyr ulike lekematerialer som inspirerer og fremmer kreativitet, nytenkning og problemløsning.

Hvordan arbeider barnehagen med overganger?

Overganger når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere til og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære. (rammeplanen kap.6, s.33)

Å begynne i barnehagen er en stor overgang for barn. I Storhaug-barnehagene legger vi opp til en rolig og trygg tilvenning. Trygghet, gode relasjoner og god omsorg er med på å trygge barna i de ulike overgangene, samtidig som det er viktig med god forberedelse. Barn er forskjellige, og de trenger tilvenning i ulikt tempo. Hvor lang tid som settes av til tilvenning avtales i samarbeid mellom hjem og barnehage, da dette er individuelt fra barn til barn. I Storhaug-barnehagene opererer vi med et minimum på fem dager med tilvenning.

Tilvenningen må skje på barnets premisser og i god dialog mellom foreldre og personal. Når barnet starter i barnehagen, vil foresatte allerede ha fått et velkomstbrev med informasjon, og barnet har blitt tildelt en tilknytningsperson. Det er denne voksne på avdelingen som så langt det er mulig tar imot barnet om morgenen og er til stede ved henting.

Tilknytningspersonen hjelper barnet med mat, stell, legging og er nær og tilgjengelig for barnet i løpet av barnehagehverdagen.

Overganger innad i barnehagen

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. (rammeplanen kap.6, s.33)

I løpet av årene i barnehagen vil barna møte på ulike overganger, fra rutinemessige overganger i hverdagen til når de skal begynne på stor avdeling. Her er det viktig med trygghet, gode relasjoner og god omsorg. Forberedelse og tid er viktig, da barna er ulike. Ved bytte av avdeling, eller når barnet skal begynne på stor avdeling, vil det bli lagt vekt på at barnet skal ha en trygg og god overgang. I løpet av barnehageåret er det samarbeid på kryss av avdelingene, noe som gjør at barna gradvis blir kjent med og trygge på det nye personalet og de nye omgivelsene. Vi har en tydelig markering av overgangen den dagen det er overflyttingsdag, og barnet begynner på den nye avdelingen. Vi i Storhaug-barnehagene er observante på at overganger også inkluderer avskjeder og brudd i relasjoner. Det er viktig for oss og ivareta barn og voksne også i avskjedsbiten av en overgang.

Overganger mellom barnehage og skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen. (rammeplanen, kap.6, s.33-34)

Stavanger kommune har en egen plan for overgang mellom barnehage og skole/SFO. Målet er at alle får en positiv og trygg opplevelse av det å begynne på skolen. Dette vil gi et godt grunnlag for den videre opplæringen.

I barnehagen er førskolebarna med i en førskolegruppe noen timer i uken det siste året, og har ulike aktiviteter der. Barna besøker også skolene de skal begynne på. Her er det tett samarbeid, med hovedmål om å lage planer som sikrer en tryggest mulig overgang fra barnehage til skole. Det er blitt laget en koffert med eventyr, konkreter, sanger, regler og aktiviteter, som skal gjøre overgangen tryggere for barna. Kofferten jobbes med i førskolegruppen og i første klasse. Da møter barna noe kjent når de starter på skolen.

Gode opplevelser, erfaringer og læring innenfor de syv fagområdene i barnehagen, vil kunne være med på å bidra til å gi barna et positivt forhold til fagene de møter på i skolen. I tillegg legges det like stor vekt på sosial kompetanse og relasjons-kompetanse.

Tidlig på våren arrangeres et kontaktmøte, der barnehagen gir skolen generell informasjon om barnegruppen. Foreldrene undertegner også et samtykke-skjema som gjelder den informasjon som kan gis om deres barn.

Hvordan arbeider barnehagen med planlegging, vurdering og dokumentasjon?

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen. Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen. Planleggingen synliggjør hvordan barnehagen fortolker og realiserer rammeplanen og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten. Planleggingen må baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidige utvikling, individuelt og i gruppe. Den skal også baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre. (rammeplanen kap. 7, side 37

Det finnes ulike måter å dokumentere og evaluere på, blant annet:

Informasjon om dagen – skrives på whiteboard-tavlene i garderobene. Her skrives det litt om det som har blitt gjort i barnegruppen denne dagen.

Månedsbrev – her er info fra hver avdeling om det som har blitt gjort foregående måned, og planer for kommende måned.

Bilder – det blir tatt bilder av ulike aktiviteter i barnehagen, og disse blir hengt opp på avdelingene.

Ulike typer møter på huset, og i den daglige kommunikasjonen oss imellom.

Referat – det skrives referat fra avdelingsmøter, ledermøter, komitémøter, personalmøter og ellers fra møter vi har.

TRAS (Tidlig Registrering Av Språkutvikling) og ALLE MED blir brukt som hjelpemiddel for å kartlegge barns utvikling.

Personalets arbeidsmiljø blir dokumentert ved gjennomføring av medarbeidersamtaler, egenvurderingsskjemaet i *Stadig bedre* (kvalitetsplan for barnehagene i Stavanger) og HMS-arbeid (helse, miljø og sikkerhet).

Brukerundersøkelsen – her får foreldre gi skriftlig tilbakemelding til barnehagen. Skjemaet blir sendt inn anonymt, og barnehagen får skriftlig tilbakemelding. Viktig at alle deltar, slik at resultatet blir mest mulig reelt.

Medarbeiderundersøkelsen – blir foretatt hvert år. Dette er en medarbeiderkartlegging hvor personalet gir tilbakemelding på trivsel, ledelse, sin egen arbeidssituasjon etc.

Foreldresamtaler – minimum to ganger hvert år får foreldre / foresatte tilbud om en foreldresamtale. De skal sammen vurdere barnets trivsel og utvikling i barnehagen.

Åpen dialog gjennom året.

Foreldre kan gi tilbakemelding i den daglige kontakten.

Opplegg og aktiviteter evalueres fortløpende på avdelingen. Disse evalueringene kan være med å skape diskusjoner i personalgruppen og kan danne grunnlag for videre planer.

Vigilo. Stavangerbarnehagene benytter seg av kommunikasjonstjenesten Vigilo. Denne blir foresatte gjort kjent med allerede ved søknad og opptak til barnehagen. Kommunikasjon med avdeling utover direkte møter vil i all hovedsak foregå gjennom Vigilo. Alle foresatte må laste ned applikasjon.

Hjemmeside. Barnehagen har en egen hjemmeside med nyttig informasjon. [Storhaug-barnehagene - Nyheter \(minbarnehage.no\)](http://Storhaug-barnehagene-Nyheter(minbarnehage.no))

For at vi skal kunne gjøre en best mulig jobb for våre brukere, kreves det god tid til planlegging, gjennomføring og evaluering. Det skal kontinuerlig foregå en planmessig evaluering over det som skjer. Ofte når vi vurderer, legger vi til grunn personalets erfaringer, men vi vil også bruke erfaringer som barn og foreldre har gjort for å få et best mulig evalueringsgrunnlag. Vi evaluerer kontinuerlig vårt arbeid med barna, dette for å skape en barnehage i utvikling og som blir – STADIG BEDRE.

Kunnskap om barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling er viktig for å gi alle barn et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten. Vurderinger om barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling skal dokumenteres når det er nødvendig for å gi barnegruppen og enkeltbarn et tilrettelagt tilbud. Det kan gi grunnlag for å tilpasse og videreutvikle det pedagogiske arbeidet.

Personopplysninger behandles i samsvar med personopplysningsloven.

Dersom barnehagen skal utlevere personopplysninger om barnet til andre instanser og det ikke foreligger lovhjemmel, må foreldrene samtykke til dette. Kravet om samtykke fra foreldrene gjelder for eksempel ikke i tilfeller der personalet deler personopplysninger med barnevernet for å oppfylle opplysningsplikten i barnehagelovens § 46.

Hvordan arbeider barnehagen med progresjon?

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få

*utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.
(rammeplanen kap.8, s.44)*

Progresjon betyr fremskritt. Det du ikke får til i dag, får du til i morgen eller neste uke eller neste år. Utvikling og progresjon i småbarnsalder er en sammenheng mellom å tilegne seg kunnskap og lære seg ferdigheter. Barna er aktive deltakere, påvirker andre og påvirkes selv av omgivelsene. Progresjon er en prosess. Det er store individuelle forskjeller på når barn når milepæler. For oss i Storhaug-barnehagene er det viktig å motivere, lære, inspirere og invitere barna til å få nye erfaringer og ny kunnskap. Vi ønsker at barna skal få god selvfølelse og oppleve mestring gjennom å tro på at de kan. Arbeidet vårt skal så langt det er mulig tilpasses det enkelte barn. Progresjonen skal følge barnet. Vi er svært opptatt av at progresjonsplanen beskriver noe av hva barnet bør mestre innen en viss alder.

Det er ikke meningen at barn skal kunne alt det som er beskrevet. Barn utvikler ulike områder ulikt og i ulik takt. Det viktigste er at vi ser en utvikling i kunnskap og mestring. Planen beskriver også noen av tiltakene vi bruker for å nå denne utviklingen. Dersom vi ser store avvik i barnets utvikling, vil vi ta kontakt med foreldre. Hvis foreldre har en bekymring for sitt barn, oppfordrer vi til å ta kontakt med personalet i barnehagen.

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme vennskap og fellesskap?

*Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.
(rammeplanen kap.3, s.22)*

Kvaliteten på relasjonene mellom voksne og barn er den største indikatoren på kvalitet i barnehagen. Gode relasjoner til voksne og barn har stor betydning for hele barnets videre utvikling. Med stigende alder blir relasjoner til andre barn viktigere, men relasjonen til den voksne er grunnlaget for trygghet og utvikling.

I Storhaug-barnehagene vil vi arbeide for at alle barn får en venn og klarer å beholde en venn. Vi tenker også at gode relasjoner mellom voksne og barn og barn imellom vil fremme inkludering og være forebyggende mot mobbing.

I det praktiske arbeidet vil dette bety at:

- Vi jobber i små grupper, noe som gjør at hver voksen kommer tettere på barn og kan støtte bedre opp rundt etableringen av vennskap.
- Vi setter sammen gruppene slik at alle har noen de leker godt sammen med på sin gruppe. Vi har sosialt samspill som tema i samlinger.
- Vi bruker litteratur som tar opp temaet «hvordan være en god venn» og bruker dette til refleksjon sammen med barna.
- Vi hjelper barna med å sette grenser for seg selv, og vi hjelper dem å lese hverandres signaler på en tydelig måte.

Personalet er tilstedeværende i leken, åpne, varme, trygge, samtidig som de er tydelige og grensesettende. Det gir barna trygghet, og de vet at de har noen de kan få hjelp og støtte av. Personalet har en åpen holdning, med ønske om å vite hva som ligger bak barnas handlinger. Samlinger og felles sanger er med på å skape et felles vi.

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme kommunikasjon og språk?

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagedagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. (rammeplanen kap.3, s.23)

Språk er et viktig verktøy i kommunikasjonen med hverandre. Samtidig er språket en viktig faktor i å inkludere alle i ei gruppe.

Personalet i Storhaug-barnehagene vet at språk læres når det brukes, og at språk læres mens det lekes. Med språk kan du gi uttrykk for begeistring og engasjement, glede, entusiasme så vel som sinne, frustrasjon og uenighet.

Vi skal skape et språkstimulerende miljø der vi motiverer barna til å lytte, samtale og lese bøker. Videre skal vi oppmuntre til lek med ord, lyd, rim og regler, samt rytme i språket. I Storhaug-barnehagene skal alle barn daglig bades i språk.

Alle skal ha nytte av å være i et språklig mangfold. Et godt utviklet morsmål, er en grunnleggende forutsetning for den videre språklige utviklingen, også når det gjelder skriftspråk og leseforståelse.

Storhaug-barnehagene bruker billedstøtte i kommunikasjon med barn for å skape oversikt og øke forståelse for alle barn, men spesielt for barn som trenger ekstra støtte i språkutviklingen.

Barnehagens ansatte skal ha kunnskap om hva et godt språkmiljø er, og hvordan en selv kan bidra for å oppnå dette. De skal ha kjennskap til hvilke verktøy som brukes og ha et helhetlig perspektiv på språkarbeidet. For å oppnå dette må ansatte ha kunnskap om hvordan barn tilegner seg språk og kunne vurdere og dokumentere barns språklige kompetanse. Barnehagens ansatte bruker *Språktrappa* og TRAS (tidlig registrering av språk), som verktøy for å planlegge språklige aktiviteter tilpasset ulike nivå og behov. Bruk av billedstøtte, som for eksempel en visuell dagsplan, skal være en del av hverdagen i Storhaug-barnehagene. Til hjelp i dette arbeidet bruker vi Roll-talk to design, et universelt program for design av dagsplaner, aktivitetstavler og annen billedstøtte.

Hvordan tilrettelegger barnehagen for barn som trenger ekstra støtte?

Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Tilretteleggingen skal vurderes og justeres i tråd med barnets behov og utvikling. (rammeplanen kap.7, s.40)

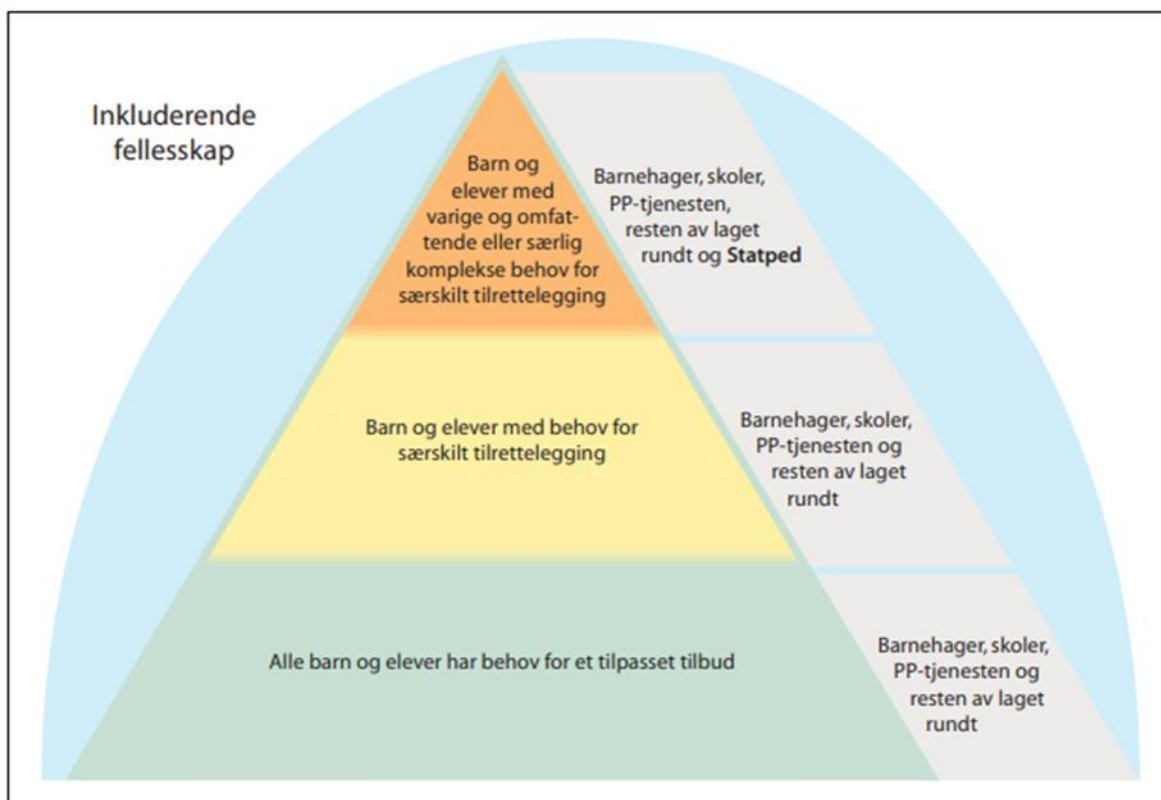
I Storhaug-barnehagene jobber vi for å få et godt læringsmiljø for alle barn uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn. Enkelte barn i barnehagene våre kan trenge ekstra støtte og oppfølging i hverdagen. Personalet utarbeider en pedagogisk plan i samarbeid med foreldrene. I denne planen blir en beskrivelse av barnet med mestringer og utfordringer, arbeidsmetoder og mål nedfelt. Storhaug-barnehagene samarbeider med en rekke aktuelle instanser, som PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste), fysioterapeut, logoped, Johannes Læringscenter mv.

Plan for kommende år:

I Storhaug-barnehagene vil vi stadig jobbe for å bli en enda mer inkluderende barnehage, der alle våre barn får tilpasset hjelp og støtte innenfor et inkluderende fellesskap. For å få til dette, er det nødvendig at vi hele tiden utvikler og vedlikeholder vår egen kompetanse.

En stor andel av personalet har blitt kurset innenfor temaet tidlig innsats og vi i Storhaug-barnehagene ser det som viktig at vi vedlikeholder kompetansen, både ved aktuell kursing og ved samarbeid med andre instanser som leverer tilbud i Stavanger kommune (tverrfaglig barnehageteam, PPT, diverse kompetanseteam, barnevern, fysio-/ergoterapiseksjonen, helsestasjon, Stavanger Universitetssykehus (SUS) med flere). Dersom Stavanger kommune arrangerer nye kurs innen tidlig innsats, vil de som ikke har blitt skolert tidligere bli prioritert. Vi ser det som viktig at vi ser de mulighetene som ligger i å forbedre det fysiske miljøet og vår pedagogiske praksis. Det er svært viktig at vi retter søkelyset mot oss selv og ikke bare mot det enkelte barn. Vi må se helheten. Ved behov tar vi selvsagt også kontakt med aktuelle samarbeidspartnere utenfor barnehagen, alltid i samarbeid med foreldre/foresatte.

Barn som trenger ekstra støtte, skal få tidlig hjelp i et godt og inkluderende fellesskap i stavangerbarnehagen. Det er derfor etablert samarbeidsstrukturer om skal støtte ledere og ansatte i utviklingen av barnehagens inkluderende praksis.

Figur 7.1 Innsats rettet mot tre nivåer av behov

Illustrasjonen viser tjenesteområders involvering ut ifra barns behov. I stavangerbarnehagen finner vi at det ved godt samarbeid i laget rundt barnet er barn som beveger seg fra område gult til område grønn før skolestart.

Hvordan arbeider barnehagen med fagområdene

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. (rammeplanen kap.9, s.47)

Leken er barnas portal til Rammeplanens syv fagområder:

- kommunikasjon, språk og tekst
- kropp, bevegelse, mat og helse
- kunst, kultur og kreativitet
- natur, miljø og teknologi
- antall, rom og form
- etikk, religion og filosofi
- nærmiljø og samfunn

Barnas verden er derimot ikke delt inn i fag. Det er personalets ansvar å bringe inn de ulike fagområdene i barnehagehverdagen. Det vil gjelde både i leken, i rutinesituasjoner og i mer tilrettelagte aktiviteter. Som rammeplanen sier, må vi se fagområdene i sammenheng.

Vi vil gjennom året jobbe med å synliggjøre hvordan vi jobber med fagområdene gjennom ulike typer dokumentasjon.

Hvordan arbeider barnehagen med den digitale praksisen?

IKT i barnehagen bør handle om hvordan ulike digitale verktøy kan brukes kreativt i lek og læring. I tillegg skal digitale verktøy bidra til å sikre mangfoldet i barnehagen og sosial utjevning. Digital praksis i barnehagen forutsetter at personalet har en bevisst og reflektert holdning til bruk av digitale verktøy i en pedagogisk sammenheng sammen med barna, for å støtte barnas utvikling og læring. Bruk av digitale medier er én av mange veier til målet, og det er av den største betydning at denne veien er meningsfull. Kvaliteten kan aldri ligge i selve verktøyet – det vil alltid ligge i hvordan verktøyet tas i bruk og med hvilken hensikt, og dette synliggjør betydningen av kunnskapsrike, reflekterte barnehagetilsatte.